

Pelbartus de Temesvar OFM
Sermones Pomerii de sanctis, pars estivalis, sermo XVII¹

Pro sancto Ladislao rege
Sermo quartus de profectu spirituali

(1) „**Proficiebat rex vadens et crescens, et Dominus Deus exercituum erat cum eo**” I lib. *Paral.* XI. cap. (9). – (A) Quamvis hec verba litteraliter dicantur de David rege, merito tamen et congrue accipi possunt et dici etiam de beato Ladislao rege, quoniam sicut David passus multam persecutionem a rege Saule, tandem Dei ordinatione in regem est electus, et Saul est a Domino abiectus, „**proficiebat**” quoque David „**crescens**” in omni prosperitate, „**et Dominus erat cum eo**” eum in suis operibus manifeste dirigendo, sic beatus rex Ladislaus postquam est passus multas persecutiones a rege Hungarie nomine Salomone, factum est divina ordinatione, ut ille abiiceretur, et beatus Ladislaus, in regem eligeretur, qui „**proficiebat**” in omnibus prosperando, „**et Dominus erat cum eo**” dirigendo ipsum, et quod est optimum, „**proficiebat**” semper „**crescens**” in omni virtute et sanctitate. Et in hoc nobis proponitur in exemplum imitandi, ut scilicet proficiamus in virtutibus et salutis acquisitione, quia ut Origenes, super lib. Numeri *Omelia XVII*, dicit: „Anima sancte Trinitatis igniculo succensa nunquam potest ociari et quiescere, sed semper a bonis ad meliora, et a melioribus iterum ad superiora provocatur.”² Hec ille. Unde pro nostra edificatione ad honorem beati Ladislai accipimus verba premissa pro sermone. In quibus commendatur et in exemplum nobis proponitur de tribus ad imitandum:

primo de spirituali profectu, unde dicitur, quod „**Proficiebat rex**”,
secundo de eius graduali progressu. Nam dicitur: „**Vadens et crescens**”,
tertio de presidii Dei proventu, ibi: „**Dominus Deus exercituum erat cum eo**”.

(1.1) (B) Circa primum, de profectu spirituali christianorum, sint pro conclusione verba Augustini et Bernardi in *Epistola ad Garrinum*: „Tota vita christiani desiderium est iusticie”,³ „ut semper proficere studeat ad meliora”.⁴ „Minime pro certo bonus est, qui melior esse non vult. Et ubi incipis nolle fieri melior, desinis esse bonus.”⁵ Declaratur tripliciter:

primo per auctoritates,
secundo per rationes,
tertio per exempla et similitudines.

(1.1.1) Primo per auctoritates. Nam Salvator, *Matth.* V, (6) dicit: „Beati, qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.” Bernardus ubi supra, scilicet *ad Garrinum* abbatem: „Iustus – inquit – nunquam arbitratur se comprehendisse, nunquam dicit satis esse, scilicet se bonum, sed semper esurit sititque iusticiam, ita ut si semper viveret, semper quantum in se est, iustior esse contenderet, semper de bono in melius proficere totis viribus conaretur.”⁶ Hec ille. Unde et *Prover.* III, (18): „Iustorum semita quasi lux splendens procedit, et crescit usque ad perfectum diem”, scilicet glorie, que est in patria.

(1.1.2) Secundo per rationes. Quarum

¹ Cf. notam primam sermonis 14. – (Madas–Horváth 2008, 242–256.)

² Cf. Hrabanus Maurus, *Enarrationes in librum Numerorum*, lib. 3, c. 24. – PL 108, 749D.

³ Cf. Augustinus, *Ad Parthos in Iohannis epistolam tractatus*. – PL 35, 2008.

⁴ Cf. Bernardus, *Epistola 254. Ad abbatem Guarinum*. – PL 182, 460B.

⁵ Bernardus, *Epistola 91. Ad abbates sessione congregatos*. – PL 182, 224A.

⁶ Bernardus, *Epistola 254. op. cit.* – PL 182, 460B.

(1.1.2.1) prima est ex parte Dei, quia ut dicit idem Bernardus *ad Henricum episcopum*: „Solet divina pietas sic ordinare, ut quanto quis plus proficit, eo minus se reputet profecisse.”⁷ Et ad idem Cassianus, lib. *Collationum*, dicit, quod „quanto quis magis proficit et fuerit mente purgator, tanto se sordidiorem videns, magis humilitatis, quam elationis causas invenit.”⁸ Sicut exempli gratia, quanto quis puriorem lucem solis per fenestram intrantis intuetur, tanto plures pulveres in eo videt, quos preter lucem solis vel radium non videt. Sic etc. Unde patet, quod mundani magna peccata in se pro nullo reputant, spirituales autem etiam minima deplorant et reformidant, ergo etc.

(1.1.2.2) Secunda ratio ex parte vie celestis regni, quia videmus, quod in via cuiuscumque civitatis non progredi idem est, quod regredi, quia sicut retrogradans, ita et in via perstans nunquam perveniet ad civitatem. Ideo Augustinus de verbis Apostoli dicit: „Semper ambula, semper profice, noli in via deficere, noli retroire, noli deviare, remanet, qui non proficit, retrocedit, qui ad ea revertitur, unde iam recesserat, deviat, qui apostatat”,⁹ scilicet a preceptis declinando.

(1.1.3) Tertio per exempla. Nam videmus, quod omnia sub celo crescere diligunt naturaliter, ut patet de plantis, herbis et corporibus humanis. Homo enim usque ad dimidium vite, videlicet XXX vel XXXV annum crescit, et post decrescit, ut dicit Richardus in *Sermone*. Si delectatur ergo homo crescere, et dolet decrescere in corpore, quanto magis hoc velle debet in mente. Semper ergo debet homo extimare, quasi vix adhuc ceperit Deo servire, et conari ad melius serviendum. Unde legitur de beato Francisco, quod cum multum servivisset a iuventute Deo, et iam esset prope mortem, „dicebat fratribus: Incipiamus, fratres, servire Deo, quia adhuc modicum fecimus.” Legitur etiam, quod „quedam anima damnata apparuit cuidam suo charo. Que interrogata ab illo, scilicet, qualis pena esset in inferno maior, respondit, quod maximum dolorem anime damnate in hoc habent, quod in hac vita potuissent parvo tempore lucrari celum et visionem beatam Dei in bono opere vivendo et proficiendo, et non faciendo se eternaliter perdiderunt.”

(C) Sed queritur: Unde est hoc, quod nullus hominum in hac vita potest habere omnes virtutes simul, nec tantum in virtutibus proficit, quantum desiderat? Ad hoc Gregorius, XII. *Moralium*, respondet dicens: „Nemo est, qui tantum virtutis apprehendat, quantum desiderat, quia omnipotens Deus interiora discernens ipsis spiritualibus proventibus modum ponit, ut ex hoc homo, quod apprehendere conatur et non valet, in illis se non eleve, que valet.”¹⁰ Idem in *Omelia super Ezechielem* in prima parte dicit: „Non enim uni dantur omnia, ne in superbiam elatus cadat. Sed huic datur, quod tibi non datur, et tibi datur, quod illi denegatur, ut dum iste considerat bonum, quod habes et ipse non habet, te sibi in cogitatione preferat. Et rursus dum tu habere in illo conspicias, quod ipse non habes, te illi in tua cogitatione postponas. Et sit, quod scriptum est (*Phil 2, 3*) »superiores sibi invicem arbitantes.«”¹¹ Hec Gregorius. Et ponit ibidem exemplum de regionibus terrarum, quia „quamvis Deus potuisset unicuique regioni fructus omnes tribuere, sed non tribuit, ut sic una alteri communicet, quod illa indiget, unde fit, ut huic vini, alteri olei, alteri animalium abundantiam tribuat. Sic in mentibus sanctorum alteri dedit Deus virginalem puritatem, alteri scientie et doctrine preclaritatem, alteri patientiam martirii, alteri pietatem misericordie, alteri vite austeritatem, alteri magne devotionis dulcedinem” et sic de aliis.¹² Ad propositum in beato Ladislao habemus exemplum pietatis et misericordie ac devotionis et iustitie plurimarumque virtutum ad imitandum.

(1.2) (D) Circa secundum principale, de gradibus proficiendi ad salutem, queritur:

⁷ Bernardus, *Sermones de diversis*, Sermo 25. – PL 183, 607B.

⁸ Cassianus, *Collationes*, Coll. 23, c. 21. – PL 49, 1278A.

⁹ Augustinus, *Sermones de Scripturis*, Sermo 169, c. 15. – PL 38, 926.

¹⁰ Gregorius, *Moralia in Iob*, lib. 12, c. 2. – PL 75, 987B.

¹¹ Gregorius, *Homelie super Ezechielem*, lib. 1, Hom. 10. – PL 76, 899B.

¹² Cf. Gregorius, *Homelie super Ezechielem*, l. cit. – PL 76, 900C–901A.

Qualibus gradibus debeat proficere christianus et ascendere crescendo in spiritualibus? Ad quod respondetur, secundum quod colligitur ex dictis sanctorum, precipue sex sunt gradus, quos observare debet proficiens ad salutem.

(1.2.1) Primus gradus dicitur animi absolutio, scilicet ab omni mala affectione et peccati delectatione. Non enim potest oneratus gravi pondere et compedibus peccatorum ligatus ascendere. Unde Beda *super Lucam*: „Nisi quis a seipso deficiat, ad Deum, qui super ipsum est, non appropinquat.”¹³ Unde debemus onera deponere viciorum nostrorum, non solum mortalium, sed et venialium, ut possumus. Quoniam Anselmi lib. *De conceptu virginali*, cap. XXVII: „Impossibile est – inquit – aliquem hominem cum aliquo quamvis parvo peccato salvari.”¹⁴ Hec ille. Sed queritur, quomodo venialia impediunt nostram salutem. Respondetur secundum doctores: Venialia licet non damnant eternaliter, tamen a gloria retardant celesti, usque quo hic vel in purgatorio expiantur. Et quia sepe in mortale ducunt, Gregorius in *Pastorali*: „Qui minima peccata deflere ac evitare neglexerit, a statu iusticie non repente, sed paulatim cadit.”¹⁵ Iuxta illud *Eccli.* XIX, (1): „Qui spernit modica, paulatim decidit.” Et pro tanto dicuntur a salute impedire, quia a visione Dei retardant. Sic etiam impediunt profectum, in quantum diminuunt fervorem charitatis, et devotionem tepescere faciunt notabiliter. Unde, qui vult proficere, diligenter debet cavere omnia peccata. Et licet nequeat ex toto omnia venialia cavere, tamen debet se moderare, quantum potest. Unde Hieronymus in *Epistola*: „Mens Christo dedicata sic cavere debet minora, quomodo maiora, quia multiplicata gravant.”¹⁶ Beatus Ladislaus sic curavit proficere plene Deum diligendo.

(1.2.2) Secundus gradus bone voluntatis firma tentio. Unde Bernardi *De libero arbitrio*, cap. XV.: „Velle bonum profectus est, velle malum defectus. Sola voluntas, si fuerit bona, bonam facit animam, si viciosa, viciosam.”¹⁷ Sed quia „homo – sicut ait *Iob* (14, 2) – nunquam in eodem statu permanet”, aut enim proficit, aut deficit, proficiendum est in hac bona voluntate. Hec ille. Item Richardi *De Benjamin adolescenti*: „Quidquid homo agat, bonum esse non potest, nisi ex bona voluntate procedat. Quidquid ex bona voluntate fit, malum esse non potest. Sine bona voluntate omnino salvari non potes, cum bona voluntate omnino perire non potes.”¹⁸ Hec ille. Unde si volumus proficere, debemus fixam voluntatem tenere in bono. Nam qui mutatur in voluntate, nunc vult et incipit bonum agere, et non continuat, sed post aliquot dies incipit aliud et primum deserit, talis non proficit. Bernardus: „Qui unam et rectam tenuerit viam, cito pervenit, quo tendit. Si vero varias mutat vias, faciliter errat, nec laborum habebit finem, quia error non habet finem. Maxime autem cavendum est proficienti, ne voluntas declinet a bono in malum, quia – ut dicit Bernardus – per bonam voluntatem incipimus esse Dei, et per malam voluntatem incipimus esse diaboli.”¹⁹ Beatus Ladislaus totaliter in bono firmavit voluntatem volens, quod Deo placebat.

(1.2.3) Tertius gradus est consilii susceptio, ut scilicet in faciendis bonis operibus spiritualium virorum consilia humiliter requirat (recte: requirantur). Unde Cassianus dicit, quod „sola humilitate adquiritur virtus discretionis,”²⁰ cuius primum indicium est omnes cogitationes et tentationes spirituali patri revelare, a quo possit informari. Hinc etiam *Eccli.* XXXII, (24): „Fili mi, sine consilio nil facias, et post factum non penitebis.” Sic fecit beatus Ladislaus.

(1.2.4) (E) Quartus gradus est discretio, nam sanctitas vite non consistit in arto ieiunio vel vigiliis et corporalibus exercitiis, sed in virtutibus, scilicet in humilitate, castitate,

¹³ Walafrid Strabo, *Evangelium secundum Lucam*, c. 9, vers. 23. – PL 114, 279C.

¹⁴ Anselmus Cantuariensis, *De conceptu virginali et peccato originali*, c. 28. (al. 27). – PL 158, 462B.

¹⁵ Gregorius Magnus, *Regula pastoralis*, pars 3, c. 33. – PL 77, 116A.

¹⁶ Cf. Ps.-Hieronymus, *Epistola* 148. – PL 22, 1207.

¹⁷ Cf. Bernardus, *De gratia et libero arbitrio*, c. 6. – PL 182, 1010C.

¹⁸ Richardus a S. Victore, *Benjamin minor*, c. 65. – PL 196, 46C.

¹⁹ Cf. Bernardus, *De gratia et libero arbitrio*. – PL 182, 1011.

²⁰ Cf. Cassianus, *Collationes patrum*, Coll. 2, c. 16. – PL 49, 549A.

misericordia, obedientia, patientia. Et ideo illa exercitia corporalia discrete sunt assumenda. Et in tantum sunt laudabilia, in quantum homines disponunt ad virtutes. In discretum enim fervorem habentibus diabolus suggerit artiozem vitam, ut cito deficient, et inutiles fiant Deo et proximo, aut in insaniam incidant. Unde Isidori *De summo bono*, lib. II, cap. XXXVI.: „Qui dilabuntur ad vicia, non statim a magnis criminibus incipiunt, sed a modicis assuescunt, et sic ad maxima ruunt. Sic ad virtutis columnen tendentes non a summis inchoant, sed a modicis, ut sensim ad altiora pertingant. Qui autem inordinate virtutes comprehendere nititur, cito periclitatur, sicut herbe tanto festinius pereunt, quanto celerius crescunt.”²¹ Hec ille. Unde Cassianus in *Collationibus patrum* scribit, quod „quidam Antonium interrogaverunt, que virtus hominem ad perfectionem recto tramite veheret diaboli insidiis evitatis. Et cum alius diceret, quod vigilie et ieiunia, alius autem, quod paupertas, alius, quod opera misericordie, demum sanctus Antonius dixit: Hec omnia bona sunt, sed sola est discretio, que omnium virtutum generatrix, custoditrix et consummatio existit.”²² Proinde Bernardus *Super Canticis* dicit: „Discretio est mater omnium virtutum, tolle hanc, et virtus vicium erit,”²³ hec ille. Beatus Ladislaus hanc tenuit.

(1.2.5) Quintus gradus est exercitatio, scilicet in bonis operibus. Unde in *Vitas patrum* senex quidam dixit: „Propterea non proficimus, quia nescimus mensuras nostras, sed sine labore aliquo volumus virtutes possidere.”²⁴ Augustinus, *Sermone dedicationis*: „Laboremus – inquit – ut nobis bonorum operum clavibus ianuam regni celestis aperire possimus. Sicut enim malis operibus, quasi quibusdam seris et vectibus, vite nobis ianua clauditur, ita absque dubio bonis operibus aperitur,”²⁵ hec ille. Beatus Ladislaus multa bona opera fecit ieiunando, vigilando in oratione et misericordie opera exercendo. Vide *Legendam*.

(1.2.6) Sextus gradus est finalis perseveratio. Unde Isidorus, *De summo bono* lib. II, cap. VII., dicit: „Inchoantibus premium promittitur, sed perseverantibus datur. Tunc enim placet Deo conversatio nostra, quando bonum, quod inchoamus, perseveranti fine complemus.”²⁶ Hec ille. Hec claruit in beato Ladislao, qui fine bono perseverans consummavit, ut patet prosequendo, si placet legendam de eius obitu, ergo etc. O ergo, christiana anima, disce proficere his gradibus.

(1.3) (F) Circa tertium, de proventu divini presidii, sit pro conclusione verbum Ambrosii *De Iacobo* lib. II. dicentis, quod „perfectis et fidelibus divina adesse solent presidia,”²⁷ et hoc ex sacra Scriptura clare patet in liberatione Abraam de fornace Chaldeorum miraculose *Gen. XIX.*,²⁸ qui cum non adoraret ignem, quem colebant Chaldei pro Deo, missus est et coniectus in ignem, ut experirent virtutem eius, et divino miraculo combustionem non sentit, sed evasit. Item in Sara, uxore Abrae, quam cum tulisset rex Egypti, Deus affuit regem flagellando et Saram liberando, ut habetur *Gen. XII*. Item in Iacob, quem Deus protexit miraculose in persecutione Esau, et in David, quem protexit a Saul, et in multis aliis. Unde *Ps. (104, 14–15)*: „Non reliquit hominem nocere eis, et corripuit pro eis reges. Nolite tangere christos meos, et in prophetis meis nolite malignari” etc. Ad propositum loquendo de sancto rege Ladislao legimus, „quod divinum auxilium sibi affuit miraculose tam in persecutione sui fratris, videlicet regis Salomonis, quam in bellis plurimis, que gessit cum suo fratre contra ipsum Salomonem coactus – ut fertur in chronicis – quem et adeo superavit, ut ipsum incarceraverit. Item in bello Tartarorum, quos divino auxilio de regno effugavit, qui – ut fertur – in illa via fugientes, pecunias proiciebant, ut illarum cupiditate exercitus insequens illos detineretur.

²¹ Isidorus, *Sententiae*, lib. 2, c. 36. – PL 83, 637C.

²² Cassianus, *Collationes patrum*, Coll. 2, c. 2. – PL 49, 525B, 526B.

²³ Bernardus, *Sermones in Cantica canticorum*, Sermo 49. – PL 183, 1018D.

²⁴ *Vitae patrum*, Verba seniorum, lib. 5, libellus 7. – PL 73, 897C.

²⁵ *Ps.-Augustinus, Sermones de sanctis*, Sermo 229. – PL 39, 2166.

²⁶ Isidorus, *Sententiae*, lib. 2, c. 7. – PL 83, 606–607.

²⁷ Ambrosius, *De Iacob et vita beata*, lib. 2, c. 6. – PL 14, 655A.

²⁸ *Gn 7, 11*: Eduxit eos de Ur Chaldaeorum; *2 Esdr 9, 7*: eduxisti eum de igne Chaldaeorum.

Sed ad preces Ladislai omnis multitudo illarum pecuniarum mox in lapides convertebatur, quarum vestigia expressa usque hodie cernuntur, ut dicitur a multis, qui fuerunt in viis illis Transsylvanie. Sed et ibi cernuntur fontes miraculose de petris erupti ad preces beati Ladislai pro refocillatione, ubi et ve stigia infixae eius lancee ac galee in petris tanquam in cera impressa dicuntur et nunc manere.” Et ad hec facit testimonium aliquantulum legenda in bello contra latrunculos Bisennorum, ut patuit sermone I, sub littera G.

(G) Queri hic potest pro edificatione principum et potentum nobilium vel civium vel aliorum rectorum et officialium: Unde homines divina presidia amittere demerentur, ne in suis factis vel in regimine prosperentur? Ad quod nota, quod hoc

(1.3.1) primum vitium, per quod demeretur homo, est iuramenti fractura, patet de Sedechia rege et Ioachim, Hieremie XXII, (30): „Scribe virum istum sterilem, qui in diebus suis non prosperabitur.” Denique sicut colligi potest ex scripturis.

(1.3.2) Precipuum secundum est superbia, ut patet de Saule rege, qui cum esset humilis, a Deo est electus, et tamdiu prosperatus, quamdiu Deo obedivit humiliter. Postquam autem elevatum est cor eius, est abiectus et semper decrevit. I *Reg.* XV, (17 et 26): „Nonne cum parvulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es unxitque Dominus te in regem. Sed quia proiecisti sermonem Domini, proiecit te Dominus, ne sis rex super Israel.” Hinc *Judith* VI. cap. (15): „Domine Deus celi et terre, non derelinquis presumentes de te, et presumentes de se et de sua virtute gloriantes humilias.” Ad idem exemplum de Nabuchodonosor, qui pro superbia est punitus, ut tamquam bestia cum feris habitaret, a regno deiectus et per humilitatem est iterato restitutus post septem annos, *Dan.* IV.

(1.3.3) Tertium vitium est luxuria. Unde *Ezech.* XXII, (5): „Sordida nobilis grandis interitu,” quasi dicat: licet sit nobilis, est tamen sordida per luxuriam, et ideo erit grandis interitu. Unde et paulo post subditur (22, 11): „Unusquisque in proximi sui uxorem operatus est abominationem,” et ibidem premititur (22, 4 et 5): „Propterea dedi te obprobrium gentibus, et triumphabunt de te sordida nobilis.” Exemplum de David, II *Reg.* XII, (10), cui dixit Dominus per Nathan: „Non recedet a te gladius de domo tua usque in sempiternum, eo quod tuleris uxorem Urie Ethei, ut esset uxor tua.” Nam et de regno fuit expulsus.

(1.3.4) Quarum vitium est iniustitia. *Eccli* X, (1) „Iudex sapiens iudicabit, scilicet iuste, populum suum et principatus stabilis erit.” Et infra: „Regnum de gente in gentem transfertur propter iniusticias et iniurias et diversos dolos.” Item *Ps.* (36, 35): „Vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani, transivi, et ecce non est inventus locus” etc. O, si essent principes, milites et nobiles ac iudices et rectores, qui amarent iustitiam, omnes bene staremus, quia Cyprianus dicit: „Queque bona in regno operatur iustitia”, sed „remota iusticia – ut ait Augustinus – quid sunt regna, nisi latrocinia?”²⁹ Propterea Deus irascitur et adversa infligit. Nam *Prover.* X, (6 et 7): „Benedictio Dei super caput iusti, sed nomen impiorum putrescet.” Augustinus: „Si iustus essem, non timerem.” Hec ille.

(1.3.5) Quintum est ecclesie et sacrorum irreverentia, ac rerum ecclesiasticarum rapina. *Eccli.* XXIX, (23) „Cum perdiderit reverentiam, derelinquetur.” Et eiusdem XXXII, (14) „Pro reverentia accedet tibi bona gratia.” Unde refert Valerius de Pompeio, quod „ipse fuit antea semper fortunatissimus victor super hostes. Sed posteaquam in porticu ecclesie equos stabulari fecit, nunquam pugnavit, quin vinceretur.” Ad hec optimum exemplum, *Dan.* V., Balthasar, qui vasa templi Domini irreverenter exponens, „ut biberent ex eis rex et optimates et uxores et concubine, apparuerunt mox digiti manus in pariete contra candelabrum scribes: Mane, tecel, phares”, quod Daniel interpretatus dixit: „mane, id est numeravit Deus regnum tuum. Tecel, id est appensus es, inventus es et minus habens. Phares, id est divisum est regnum tuum, et datum est Medis et Persis”, et sic factum est „eadem nocte Balthasar interfecto”. Heu, heu, o Deus meus, quam multi sunt nostris temporibus principes,

²⁹ Augustinus, *De civitate Dei*, lib. 4, c. 4.

qui spoliant ecclesias, et rapiunt earum possessiones ac bona abbatiarum et episcopatum, que fundaverunt sancti priores reges et principes, ut sanctus Ladislaus rex et sanctus Stephanus in Hungaria, sanctus Wenceslaus in Bohemia, sanctus Henricus in Bavaria. Illi et multi et alii alibi fundantes ecclesias fuerunt Deo devoti dotantes eas. Isti autem moderni rapiunt et annullant eas. O, si nunc viveret sanctus Ladislaus vel sanctus Stephanus rex et huiusmodi, nonne punirent tales depredatores ecclesiarum. Utique quanto magis in Dei iudicio stabunt contra eosdem ad condemnandum. De talibus conqueritur Hieronymus in *Epistola ad Eusebium* dicens, quod „recipiunt superfluitatem sibi vestimentorum, de pauperibus frigore et nuditate morientibus non curantes. Ipsi sibi erigunt magna palatia et edificia, ut ea humani oculi contemplerentur, non attendentes, quod pauperes in plateis moriantur. Convivia frequenter preparant sibi et divitibus replent ingluvia, sed fame pauperes pereunt. Et subdit: „Epulemini et inebriemini, non enim post mortem ammodo facietis, sed cum divite epulone in tormentis gehennalibus guttam aque optabitis, nec habere poteritis.”³⁰ Hec Hieronymus. Hortor ergo omnes fideles tam principes, quam divites et pauperes communes homines, ut exemplo beati regis Ladislai caveamus ab omnibus peccatis, et in sancta vita christiana proficere studeamus, et humiliter Deum oremus, ut beati Ladislai meritis det gratiam et gloriam.

³⁰ Eusebius Cremonensis, *De morte s. Hieronymi*, c. 21. – PL 22, 252.